

Socialnämnden

Sammanträdesdatum

2010-10-27

Dnr:0139/10-50

§ 1074

Möjligheten för äldre par att bo tillsammans i äldreboende**Ärendebeskrivning**

På uppdrag av socialnämndens ordförande redovisar förvaltningen möjligheten för äldre par att bo tillsammans i äldreboende om de vill även om bara den ena maken/partnern bedöms ha behov av särskilt boende. I ärendet redovisas även bedömningar och erfarenheter från andra kommuner. Förvaltningens bedömning är att äldre par får ökad möjlighet att leva tillsammans den sista tiden i livet då olika boendeformer utvecklas. I Tyresö finns redan seniorlägenheter och det nya Trygghetsboendet kommer att förbättra möjligheterna till parboende livet ut.

Det finns dock behov av förtydliganden hur äldreomsorgen ska hantera dessa frågor. Förvaltningen föreslår kompletterande riktlinjer som bör gälla i avvaktan på en mer genomgripande översyn av riktlinjerna för biståndshandläggning i sin helhet.

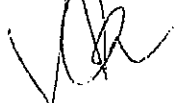
Ordförandens förslag

1. Socialnämnden antar förvaltningens förslag till riktlinjer
2. Under förutsättning av kommunstyrelsens beslut delegerar socialnämnden till avdelningschefen för biståndsavdelningen att besluta om förtur till seniorlägenhet eller Trygghetsboende

Socialnämndens beslut

- Enligt ordförandens förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun

Catarina Stavenberg

TJÄNSTESKRIVELSE

2010-10-15

1 (7)

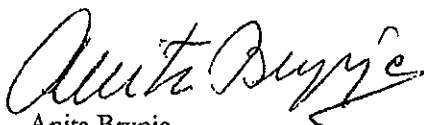
Dnr: 0139-10-50

Socialnämnden

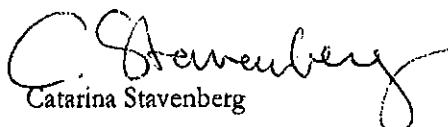
Möjligheten för äldre par att bo tillsammans i äldreboende

Förslag till beslut

1. Socialnämnden antar förvaltningens förslag till riktlinjer
2. Under förutsättning av kommunstyrelsens beslut delegerar socialnämnden till avdelningschefen för biståndsavdelningen att besluta om förtur till seniorlägenhet eller Trygghetsboende

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Stabschef

Sammanfattning

På uppdrag av socialnämndens ordförande redovisar förvaltningen möjligheten för äldre par att bo tillsammans i äldreboende om de vill även om bara den ena maken/partnern bedöms ha behov av särskilt boende. I ärendet redovisas även bedömningar och erfarenheter från andra kommuner.

tyresö kommun

Förvaltningens bedömning är att äldre par får ökad möjlighet att leva tillsammans den sista tiden i livet då olika boendeformer utvecklas. I Tyresö finns redan seniorlägenheter och det nya Trygghetsboendet kommer att förbättra möjligheterna till parboende livet ut.

Det finns dock behov av förtydliganden hur äldreomsorgen ska hantera dessa frågor. Förvaltningen föreslår kompletterande riktlinjer som bör gälla i avvaktan på en mer genomgripande översyn av riktlinjerna för biståndshandläggning i sin helhet.

Beskrivning av ärendet

Uppdrag

Socialnämndens ordförande har gett socialförvaltningen i uppdrag att redovisa om äldre par som vill bo tillsammans i äldreboende får göra det även om bara den ena maken bedöms ha behov av bistånd i form av särskilt boende. I uppdraget ingår också att beskriva hur många som bor tillsammans idag och i vilka boenden. En beskrivning av lokalt och nationellt regelverk redovisas samt en enkätundersökning bland landets kommuner.

Regelverk

Socialtjänstlag (SFS 2001:453)

4 kap. Rätten till bistånd

1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Lag (2010:52)

5 kap. Särskilda bestämmelser för olika grupper

Äldre människor

4 § Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

5 § Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och skall ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen skall inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

6 § Socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område.

Kommunen ska planera sina insatser för äldre. I planeringen ska kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor. Lag (2009:726).

”Parbogaranti” för makar/par där båda har behov

Rätten för makar/par att bo tillsammans på äldreboende om de så önskar och båda har behov gäller sedan den 1 juni 2006 efter ändring i socialtjänstförordningen (2001:937) 2 kap 2§:

2 § För det fall makar, sambor eller registrerade partner beviljas boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) skall med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det. Förordning (2006:287).

4 Bedömningar och erfarenheter i andra kommuner

I Folkpartiets rapport, 2010-04-08, ”Tills döden skiljer oss åt” redovisas en undersökning av hur landets kommuner bedömer ansökningar om gemensamt boende från par då bara den ena maken har behov av särskilt boende.

Enkätundersökningen har genomförts av riksdagens utredningstjänst på uppdrag av Folkpartiet. Resultatet visar att tre av fyra kommuner inte kan garantera att äldre par får fortsätta bo tillsammans.

45 kommuner har svarat att man alltid erbjuder parboende i särskilt boende även i de fall då enbart den ena maken har omsorgsbehov, 44 har svarat nej och merparten av kommunerna (118), däribland Tyresö, har svarat ja, i vissa fall.

Möjligheter till parboende i Tyresö kommun

Bistandsprövning

”Riktlinjer för handläggning inom handikappomsorgen och äldreomsorgen” antogs av socialnämnden 2005-12-14. Det finns ingen formulering i riktlinjerna om att par har rätt att bo tillsammans. Ur avsnittet om bistånd till särskilt boende för äldre:

”Det är inte funktionshindret i sig utan de behov av stöd och service som funktionshindret förorsakar som är avgörande för rätten till bostad. Behoven ska vara varaktiga och innebära omfattande vård- och omsorgsinsatser./.../Huvudinriktningen är att stärka den enskildes möjligheter att bo kvar i eget boende (s k kvarboendepincipen)/.../Den enskildes inflytande och önskemål om ett speciellt boende i kommunen ska tillmätas stor betydelse.”

Vid intervjuer med biståndshandläggarna framgår att man som huvudregel inte beviljar särskilt boende för en make som inte själv har behov. Under året har önskemål om att bo tillsammans framförts i fem fall, där endast den ena parten har så stort omvårdnadsbehov att särskilt boende kan bli aktuellt. På olika sätt har biståndshandläggarna försökt hitta tillfredsställande lösningar. Exempelvis har ett par kunnat provbo tillsammans på äldreboende, växelvård och utökad hemtjänst har beviljats i ett fall och i något fall övervägs förtur till seniorlägenhet. I ett fall har båda makarna beviljats och flyttat till ett äldreboende trots att den ene har ett mindre omvårdnadsbehov. Makarna är båda över 95 år.

Lägenheter och rum för parboende

I Tyresö finns seniorlägenheter som är lämpliga för parboende (tvåor och treor) på Björkbacken och på Allebacken. Dessutom tillkommer det nya Trygghetsboendet i anslutning till Björkbacken år 2011 med 74 lägenheter.

Det finns också möjlighet att ta emot sammanboende par i särskilt boende framför allt på Björkbackens äldreboende, men även på Trollängen och Ängsgården finns större enkelrum där par i vissa fall kan bo tillsammans.

Björkbacken

På ålderdomshemmet finns tolv 2:or, varav tio på avdelningen Vitsippan och två på Nejlikan. Idag bor ett par där.

På sjukhemmen finns en dubblett på Kastanjen och en dubblett på Syrenen. På Kastanjen bor ett par.

Ängsgården

På Ängsgården som är ett boende för demenssjuka finns större enkelrum. Ett par där båda har behov bor där nu, men i var sitt rum.

Trollängen

50 större enkelrum där det bedöms kunna få plats två sängar. Inga par bor där idag.

Krusmyntan (Carema)

52 enkelrum. Inga par bor där idag.

Överväganden och förslag.

Genom möjligheter till olika boendeformer kan äldre par få ökad möjlighet att leva tillsammans den sista tiden i livet. I Tyresö finns redan seniorlägenheter och det nya Trygghetsboendet kommer att förbättra möjligheterna för parboende livet ut.

Utredningen visar dock att det finns behov av förtydliganden hur äldreomsorgen ska hantera frågor kring önskemål om parboende där inte båda har behov av särskilt boende. Förvaltningens bedömning är att socialnämnden bör fastställa kompletterande riktlinjer att gälla i avvaktan på en mer genomgripande översyn av riktlinjerna för biståndshandläggning i sin helhet. Förvaltningens utgångspunkt är att ersättning till vårdgivaren inte utgår vid provboende/korttidsboende i gemensamt rum/lägenhet.

Riktlinjer för biståndshandläggning

Förtur till seniorlägenhet/trygghetsboende

Om endast den ena maken/partnern har behov av ett särskilt boende och paret önskar bo tillsammans tillgodoses behovet i första hand genom att förtur beviljas till Trygghetsboende/seniorlägenhet. Biståndschefen får delegation att besluta om förtur efter utredning av biståndshandläggare.

Särskilt boende för medföljande make/partner

Om en av makarna har så omfattande omvårdnadsbehov att behoven inte kan tillgodoses i Trygghetsboende/seniorlägenhet och makarnas önskemål är att bo tillsammans på särskilt boende görs en individuell bedömning där särskild hänsyn tas till hög ålder. Det är naturligtvis av största vikt att den lösning som kan erbjudas är tillfredsställande utifrån *båda makarnas behov och önskemål*. Sammanboende i gemensam bostad kan i vissa fall för den medföljande partnern bli en omöjlig och krävande situation och den enskildes upplevelse kan bli att han/hon är för frisk för miljön i det särskilda boendet.

Provboende

Möjligheten till "provboende" i samma lägenhet/rum för den medföljande maken kan erbjudas av vårdgivare/utföraren efter samråd med biståndshandläggare.

En förutsättning är att den medföljande maken behåller sin bostad. Om behovet upphör eller maken/partnern avlider ska den andre kunna återvända till sin egen bostad. Under en begränsad period, 1-2 veckor, betalar den enskilde eventuella matkostnader till självkostnadspris enligt överenskommelse med utföraren.

Korttidsboende

Bistånd till korttidsboende i samma lägenhet/rum kan beviljas i 3 månader för den medföljande maken/partnern efter en helhetsbedömning vid särskilda skäl. Den medföljande maken behåller sin ordinarie bostad. Den enskilde betalar avgift för korttidsvård enligt gällande taxa, dvs för heldygnskost och vård och

omsorg. I det fall maken inte har något omvårdnadsbehov uttas hemtjänstavgift för serviceinsatser (tvätt, städ och inköp).

Särskilt boende (permanentplats)

Bistånd till särskilt boende för den medföljande maken kan beviljas i undantagsfall vid hög ålder efter en helhetsbedömning av om den psykiska och fysiska hälsan kan befaras påverkas negativt om den friskare maken måste bo kvar i det ursprungliga boendet. Vid permanent boende debiteras avgift för vård och omsorg i särskilt boende enligt gällande taxa, avgift för heldygnskost samt boendeavgift/hyra.

Frågan om kvarboende om den ena maken avlider måste också övervägas. Teoretiskt kan det innebära att en relativt frisk efterlevande make utan omsorgsbehov upptar en lägenhet i ett särskilt boende som en äldre med större omsorgsbehov behöver bättre. Redan vid inflyttning bör i dessa fall överenskommas att kommunen ska vara behjälplig med att skaffa ny lämplig bostad vid makens/partners dödsfall. Förtur kan beviljas till Trygghetsboende/seniorlägenhet.

